

Servicenämnden

Konstnärlig utsmyckning; remissvar

Dnr SN 2018/0052

Sammanfattning

Ett förvaltningsövergripande arbete har pågått under flera år med en översyn av regelverket för den byggnadsanknutna konsten i kommunen. Dagens modell där varje byggprojekt genererar medel till utsmyckning av just den byggnaden, föreslås ersättas av en modell enligt vilken en avsatt summa samlas i en pott, ur vilken det kan avropas medel till större konstverk, som kan placeras i hela kommunen. Förslaget är nu föremål för remiss.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut den 27 februari 1992, § 22.
Kommunfullmäktiges beslut den 23 november 2000, § 180.
Kommunfullmäktiges beslut 28 februari 2002, § 38.
Kommunstyrelsens beslut den 7 december 2016, § 381.
Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse den 11 januari 2018.
Kultur- och fritidsnämndens beslut den 18 januari 2018, § 9.
Förslag regelverk konstnärlig utsmyckning den 20 februari 2018.
Barnchecklista.
Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 20 februari 2018 (denna skrivelse).

Barnets bästa

Se bifogad barnchecklista.

Ärendet

Bakgrund

Mot bakgrund av kommunrevisionens rapport om offentlig utsmyckning och Lagen om offentlig upphandling (LOU) gav kultur- och fritidsnämnden den 18 april 2012 sin förvaltning i uppdrag att arbeta fram nya rutiner för att säkerställa att hanteringen sker på hållbart sätt. Nya rutiner togs fram i samarbete med serviceförvaltningen och upphandlingsenheten. I samband med revisionen identifierades också ett behov av att revidera de nuvarande reglerna för offentlig utsmyckning, som fastställdes av kommunfullmäktige 1992 och därefter reviderades 2000 och 2002.

Ett förvaltningsövergripande arbete enligt ovan har pågått sedan 2013, där även kommunkontoret deltagit. Arbetet har bland annat dragit ut på tiden på grund av chefsbyten inom båda förvaltningarna. Förvaltningarna har dock sedan i vart fall 2016 varit överens om en grundläggande inriktning.

Processen

Kommunstyrelsen beslöt 2016-12-07 att uppdra åt kultur- och fritidsnämnden och servicenämnden att tillsammans ta fram ett förslag till reviderade riktlinjer. Den gemensamma arbetsgruppen har diskuterat och funnit samsyn gällande de grova dragen av en förändring. Kultur- och fritidsnämnden har därefter beslutat om ett förslag, vilket varken serviceförvaltningen eller servicenämnden tagit del av innan det behandlades. Förslaget har nu remitterats till servicenämnden.

Serviceförvaltningen gör bedömningen att förslaget behöver kompletteras, förtydligas och delvis ändras. Förvaltningen bedömer vidare att det inom ramen för ärendet är nödvändigt att föreslå hur tidigare fattade beslut ska hanteras och besluta hur övergången ska ske mellan befintlig och ny ordning.

Förslaget

Principiella ställningstaganden avseende offentlig konst; val av styrdokument

Regelverket från 1992 innehåller inte någon reglering av hur kommunen ska arbeta med den offentliga konsten och inte heller några ställningstaganden avseende kommunens syn på konst. Regelverket tar enbart sikte på den ekonomiska aspekten avseende byggnadsanknuten konst och överlämnar besluten om utsmyckning till kultur- och fritidsnämnden i samråd med beställande verksamhet. Det förslag som nu är föremål för remiss innehåller ställningstaganden rörande de ekonomiska förutsättningarna, men också reglering av hur arbetet ska organiseras och ställningstaganden rörande kommunens konstsyn. Dessa frågor berörs delvis även i förslaget till kulturpolitiskt program som tidigare remitterats till förvaltningarna.

Styrdokument kan utformas på olika sätt. Serviceförvaltningen ser stora fördelar med att i möjligaste mån *en fråga endast regleras på ett ställe*. Annars uppstår risk för att olika styrdokument motsäger varandra och särskilt stor är risken att dubbelreglering av samma fråga inte uppmärksammas vid framtida justeringar av regelverket.

Serviceförvaltningen rekommenderar att precis som tidigare regleras frågan om de ekonomiska förutsättningarna, det vill säga beräkningsgrunden, i nu aktuellt styrdokument. De ställningstaganden som görs avseende konsten (exempelvis att konsten ska vara aktuell och spegla vår tids frågor och vara identitetsskapande) flyttas till det kulturpolitiska programmet som nu tas fram. Frågan om konsthallens roll och hur arbetet med framtagande av projekt ska organiseras bör utöver

vad som regleras i det kulturpolitiska programmet, beslutas av kultur- och fritidsnämnden snarare än av kommunfullmäktige. Genom att strukturera styrdokumentet på detta sätt förbättras översiktligheten, frågor blir entydigt reglerade och dokumentens hållbarhet över tid ökar.

Konstnärlig utsmyckning/byggnadsanknuten konst

Redan år 2000 lyfte Lundafastigheter (då Nämnden för Lundafastigheter) möjligheten att införa en investeringsram för den byggnadsanknutna konsten. Förslaget vann inte gehör då, men har ånyo lyfts av Lundafastigheter i den nuvarande processen. Denna gång har både kultur- och fritidsförvaltningen och kommunkontoret ställt sig positiva. Det är utmärkt att en samsyn finns i frågan och det finns anledning att tro att en sådan förändring kommer att vara mycket positiv för arbetet med den offentliga konsten i Lunds kommun.

Underhåll

Redan i beslutet från 1992 sägs att kulturnämnden ska ansvara för underhållet av kommunens konst. Till detta avsätts viss del av de medel som genereras genom procentregeln. Av besluten i kommunfullmäktige år 2000 respektive 2002 framgår att kultur- och fritidsnämnden i samråd med Lundafastigheter ska utarbeta en plan för vård och underhåll av konstverken. I det förslag som nu är föremål för remiss sägs att

”Underhålls- och åtgärdsplan avseende Lunds kommuns offentliga konst, byggnadsanknuten konst såväl som löskonst, ska upprättas av kultur- och fritidsförvaltningen genom Lunds konsthall.”

Det är tydligt att kommunfullmäktige över tid bedömt frågan ha särskild betydelse. Serviceförvaltningen föreslår att regleringen flyttas över till det kulturpolitiska programmet. Möjligen bör dessutom delar av detta regleras i det särskilda dokument avseende Lunds konsthall som det kulturpolitiska programmet anger kommer att tas fram. På det sättet samlas hela styrningen av en verksamhet på ett ställe, vilket gör styrdokumentet väsentligt mer överblickbara och därigenom också hållbara över tid och tillgängliga för medborgarna.

Slutligen vill förvaltningen ta tillfället i akt att lyfta fram följande. Parallellt med översynen av regelverket avseende den byggnadsanknutna konsten, så har kultur- och fritidsförvaltningen förtjänstfullt gjort ett stort arbete med att sammanställa underhållsbehoven avseende kommunens konst. Det är ett värdefullt arbete som genomförts och som kommer att vara till stor nytta i framtiden.

Ekonomiska aspekter

I förslaget som nu är föremål för remiss sägs att:

”Vid nyproduktion, om- och tillbyggnation samt omfattande renovering, då den budgeterade entreprenörskostnaden är 30 miljoner kronor eller mer, tillfaller 1,5 % potten för offentlig konst och 0,5 % går till löpande underhåll och renovering.”

Serviceförvaltningen har uppfattat vad som diskuterats vid samtal med kultur- och fritidsförvaltningen och kommunkontoret något annorlunda, än hur det kommit till uttryck ovan. Vad som diskuterats är att vid nyproduktion av byggnationer där entreprenadkostnaden (det avtalsbelopp som avtalas med anlitaad entreprenör, exklusive ÄTA-arbeten) överstiger 30 mnkr, ska det avtalade beloppet ligga till grund för beräkningen vid användandet av den så kallade procentregeln. Något belopp ska alltså inte tas från entreprenadbeloppet, utan det handlar enbart om att fastställa beräkningsgrunden.

Vidare har serviceförvaltningen uppfattat att enighet funnits kring att ombyggnationer och renoveringar inte ska utgöra del i beräkningsunderlaget. Inte heller rena tekniska byggnationer ska generera denna typ av medel. När det gäller ombyggnationer och renoveringar har de redan en gång genererat någon form av konstnärlig utsmyckning. Tekniska byggnationer kan till exempel handla om större ombyggnationer av ventilationsanläggningar eller motsvarande. Inte sällan innehåller dagens projekt moment av såväl om- som tillbyggnad, renovering och teknisk uppgradering. Ett exempel kan vara ett projekt där en del handlar om förändring av en takkonstruktion, en del handlar om utbyte av fönster, och en del om förnyade ytskikt. Det är inte rimligt att den skisserade typen av projekt, som redan har konstnärlig utsmyckning och som inte handlar om att skapa nya miljöer, ska generera nya medel. Förvaltningen har haft bilden att man är ense med kultur- och fritidsförvaltningen och kommunkontoret på denna punkt och föreslår att förslaget anpassas språkligt i enlighet härmed.

Det förslag som nu är föremål för remiss bör kompletteras med en beskrivning av den ekonomiska hanteringen. Serviceförvaltningens förslag är att den pott som omnämns i det remitterade förslaget, förtydligas till att avse en investeringsram. Det belopp som avsätts i ramen beräknas mot bakgrund av entreprenadkostnader i nybyggnadsprojekt som kommunen genomför, med en entreprenadkostnad överstigande 30 mnkr (se ovan). Beloppet ska utgöra viss procentsats av entreprenadkostnaderna som kommunfullmäktige finner lämplig. Viss procentsats ska samtidigt avsättas till underhåll och vård av konsten. Båda dessa uppdrag, offentlig konst och underhåll/vård av offentlig konst, hanteras inom samma ram. Ramen räknas fram med två års fördröjning enligt följande modell. Serviceförvaltningen avstår från att lämna förslag på nivån på procentsatsen.

Ett entreprenadavtal på ett visst belopp tecknas år 1. Senast i januari år 2 lämnar serviceförvaltningen in det samlade underlaget för alla projekt som utgör beräkningsunderlag (utfallet för år 1). Underlaget lämnas till kommunkontoret inför budgetarbetet med EVP år 3-5. I juni år 2 klubbas EVP år 3-5, där ram för offentlig konst och underhåll/vård av offentlig konst finns med. På detta sätt skapas långsiktighet, trygghet och stor tydlighet rörande vilka medel som avsätts för den offentliga konsten.

Tidigare fattade beslut som behöver ändras samt övergångsregler

Beslut som föreslås ändras

En noggrann genomgång måste göras av vilka beslut som behöver ändras eller upphävas. Kommunfullmäktige har i vart fall fattat beslut i frågan 1992, 2000 och 2002. Dessa beslut bör upphävas och ersättas av ett nytt regelverk. Serviceförvaltningen föreslår att det nya regelverket uteslutande behandlar frågan om beräkningsgrunden för en investeringsram avseende offentlig konst och underhåll/vård av offentlig konst. Övriga relaterade frågor bör av skäl som ovan angetts regleras i andra styrdokument.

Övergångsregler

Serviceförvaltningen föreslår att övergångsregler införs av innebörd att pågående projekt hanteras enligt den befintliga modellen. Entreprenadaval som tecknas samma år, men efter att kommunfullmäktige fattat beslut om en ny modell, ska hanteras enligt den nya modellen. Det betyder att investeringsramen under de första åren kommer att påverkas av att ett antal projekt redan pågår. Ramen kommer successivt att öka i takt med att dessa pågående projekt färdigställs.

Kommunstyrelsen beslöt i december 2016 att ge kultur- och fritidsnämnden ett bidrag om 400 000 kr för att klara det akuta underhållet av byggnadsanknuten konst. Bidraget finansierades genom kommunstyrelsens reserverade medel. Huruvida motsvarande bidrag erhållits för 2018 saknar serviceförvaltningen kännedom om, men det är viktigt att säkra hur detta hanterats i redan fattade beslut, för att undvika att hamna i en situation där antingen dubbla medel eller inga medel beslutats. Kommunkontoret bör i samråd med kultur- och fritidsförvaltningen ha bättre möjligheter än serviceförvaltningen att ta fram dessa underlag.

Serviceförvaltningens förslag till beslut

Servicenämndens beslutar

att till kommunstyrelsen såsom sitt remissvar avseende Kultur- och fritidsnämndens förslag avseende konstnärlig utsmyckning översända serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 20 februari 2018 med tillhörande förslag till reviderat regelverk

Serviceförvaltningen

Pål Svensson
Servicedirektör

Jonna Myrebris
Fastighetschef

Rebecka Kärrholm
Stabschef

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Akten